

IO

Bijna een jaar was verstreken. Mijn eerste echte winter had zich aangekondigd, en met die winter kwam het eindeloze geklaag over de kou – op school, op het werk, in de bus, thuis. Het was een constante klacht. Zelfs de Nederlanders die altijd klaagden, zeurden nu over het weer, zoals ze altijd alles afzeiken. Maar ik kon het niet helpen: ik vond de sneeuw leuk. Vanmiddag in de parktuin van het pension hadden we voor het eerst in Nederland een sneeuwpop gemaakt, sneeuwballen gegooid en zelfs opgegeten – met als gevolg dat we allemaal diarree kregen. Een week geleden had de maatschappelijk werkster ons verteld dat er goed nieuws in aantocht was voor de sneeuweters onder ons. Er waren nog een paar schoonheidsfoutjes in de inburgering die gecorrigeerd moesten worden, maar dat zou binnenkort wel goedkomen.

De avond viel, en we hadden nog steeds geen tv, wat deze zondagavond behoorlijk saai maakte. Onder het bleke licht van de hanglamp speelden mijn zusters en broer een bordspel aan de eettafel, terwijl ze knabbelden aan de *rempejek*. De geur van gefrituurde kruiden en pinda's hing in de lucht – een klein stukje thuis, zelfs op zo'n stille avond. Het ging over ganzen en een dobbelsteen – totaal oninteressant, vooral voor mij. Ze wiebelden op de verschillende krakkemikkige keukenstoelen, die met een even wiebelige tafel een setje vormden, ooit gekocht bij de kringloopwinkel – de allereerste in Nederland, als ik me niet vergis.

Die stoelen baarden me zorgen; ik was bang dat er eentje door de bodem zou zakken. Maar op een of andere manier had ik zelf bedacht dat dit toch moest gebeuren. Ik begon met mijn ritueel: terugtellen van tien naar nul. Het werkte altijd.

Tien, negen, acht...

Zes, vijf...

En daar ging ze: mijn op één na oudste zus zakte met een luid gekraak door haar stoel. Dat moest wel gebeuren. Het was haar beurt om terug te betalen,

voor die keer dat ze haar chocoladeletter niet met me wilde delen. De wet van vergelding was simpel: jij doet iets vervelends tegen mij, ik wacht geduldig op mijn moment. Vier, drie, twee...

Nu was het de beurt aan mijn broer. Ik moest kiezen. Een, nul. Daar ging hij, terwijl hij met de dobbelsteen gooide, alsof zijn leven ervan afhing, maar in plaats van een vrolijke landing viel hij hard op de vloer. Hij raakte de grond vol op zijn gezicht, een rode bult op zijn hoofd en rode adertjes in zijn ogen van de schok. Het was perfect. Nu stonden we eindelijk gelijk – we waren quitte, de balans voelde hersteld.

De blik op mijn ouders maakte de avond alleen maar saaier. Ze zaten in hun versleten fauteuils, die perfect aansloten op de ingedrukte plekken waar de veren eruit waren geschoten – ook van de kringloop. Vader, moe van zijn werk, was achterover gezakt en in slaap gevallen, terwijl moeder roerloos in gedachten verzonken uit het raam staarde. Ik wist waar haar gedachten naartoe reisden. Wat moest ze anders doen? Romans las ze niet, en we hadden toch geen geld voor boeken. Ze hield van roddels, maar de eerste aflevering van de Story bestond nog niet eens. Af en toe kreeg ze een oude Libelle van de maatschappelijk werkster, maar die lag al weken onaangeraakt op de salontafel. Als ze tijd had voor een goed verhaal, was ze helemaal in haar element.

Ik was een jaar of zes, en terwijl mijn zusters en broer in stilte hun bordspel speelden, leunde ik tegen haar stoel, mijn ogen zoekend naar iets interessants. En ik wist precies wat ik wilde horen.

“Mam, wil je me weer over *Kontol Anak* vertellen?” vroeg ik: “Die vrouw met het gat in haar rug.”

Ze giechelde. “Ze heet Kuntilanak.”

Dat was mijn verzoek, en moeder wist het. Dit was het soort verhaal dat haar liet opleven. Maar die avond leek ze niet helemaal op dreef. Ze was terughoudend in haar woorden, waarschijnlijk omdat ze zag hoe ik verstijfde en met grote ogen naar haar keek. Toch ging ze door.

“Kuntilanak is een vrouwelijke boze geest,” begon ze. “Ze woont vaak in grote, oude bomen. Ze verschijnt als een mooie jonge vrouw met lang zwart haar en een wit gewaad.”

Ik wachtte in spanning, maar echt spannend was het nog niet.

“En, mam?” vroeg ik. “Wat is er met die vrouw?”

“Ze heeft een gat in haar rug,” zei ze, “en dwaalt vaak op verlaten zandwe-

gen. Maar ze gaat ook graag naar verlaten huizen. Maar het liefst zit ze in de hoge bomen.”

Mijn hart sloeg een tel over. De waringinboom in onze tuin kwam meteen in me op. Mijn eigen boom! De gedachte alleen al liet me terugdeinzen, maar ik dwong mezelf om het verhaal verder te volgen, al voelde ik de koude rillingen al over mijn rug lopen.

“Een gat in haar rug?” vroeg ik, mijn nieuwsgierigheid te sterk om het verhaal te laten rusten.

“Ja, een gat zo groot als een kind,” zei moeder met een geheimzinnige glimlach. “Ze probeert dat gat onder haar lange haren te verbergen.”

“Goh, mam, wat erg... Heb je haar wel eens gezien?” vroeg ik, hopen op een ontkenning, maar die kwam niet.

“Nee,” zei ze zacht, haar stem gedempt. “Nog nooit. Maar het zou kunnen... Ze heeft het op kleine kindjes gemunt.”

Ik voelde een koude rilling door mijn lijf trekken. “Maar... ik ben een kind,” zei ik met een klein stemmetje.

Mijn moeder keek me even aan, haar ogen groot, maar ze vervolgde haar verhaal alsof er niets aan de hand was.

“Ze grijpt het kindje met klauwachtige handen, geen ontsnapping mogelijk,” zei ze, haar ogen nu wijd opengesperd. “En dan stopt ze het in haar rug.”

Mijn rug voelde plotseling gevoelig aan, alsof ik haar klauwen al voelde prikken. De angst kroop omhoog, maar ik durfde geen geluid te maken.

“De kinderen die ze pakt, worden voor altijd vastgehouden,” ging moeder verder. “Nooit, maar dan ook nooit, werd er één teruggezien.”

De luchtigheid waarmee ze sprak over de waringinboom als favoriete plek van Kuntilanak maakte het verhaal nog gruwelijker. Mijn gedachten waren in een wirwar van ongeloof en angst verstrikt. Zou die vrouw werkelijk in onze boom kunnen zitten? Mijn adem bleef steken. Maar ik zei niets, al had ik het gevoel dat er een onzichtbare druk op me rustte.

“Ssst,” fluisterde moeder plots, terwijl ze haar wijsvinger in de lucht stak. “Luister goed, als je stil bent, kun je het misschien horen.”

Ik spitste mijn oren; mijn handen voelden koud. Was het mijn verbeelding of hoorde ik iets? Ik keek door het raam naar buiten, naar de grote eikenboom in de tuin – die niet eens op de waringinboom leek. Maar moeder hield haar vinger omhoog, en ik keek geconcentreerd, zoekend naar geluid.